

Codul de procedură civilă și 12 legi uzuale

Ediție actualizată la
25 ianuarie 2024

Editura
Hamangiu
2024

CARTEA A II-A. PROCEDURA CONTENCIOASĂ

Titlul I. Procedura în fața primei instanțe

Capitolul I. Sesizarea instanței de judecată

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 192. Dreptul de a sesiza instanța. (1) Pentru apărarea drepturilor și intereselor sale legitime, orice persoană se poate adresa justiției prin sesizarea instanței competente cu o cerere de chemare în judecată. În cazurile anume prevăzute de lege, sesizarea instanței poate fi făcută și de alte persoane sau organe.

(2) Procesul începe prin înregistrarea cererii la instanță, în condițiile legii.

(3) Cel care formulează cererea de chemare în judecată se numește reclamant, iar cel chemat în judecată se numește pârât. *[R.A.: art. 109 alin. (1) CPC 1865]*

Art. 193. Procedura prealabilă. (1) Sesizarea instanței se poate face numai după îndeplinirea unei proceduri prealabile, dacă legea prevede în mod expres aceasta. Dovada îndeplinirii procedurii prealabile se va anexa la cererea de chemare în judecată.

(2) Neîndeplinirea procedurii prealabile nu poate fi invocată decât de către pârât prin întâmpinare, sub sancțiunea decăderii.

(3) La sesizarea instanței cu dezbateră procedurii succesoriale, reclamantul va depune o încheiere emisă de notarul public cu privire la verificarea evidențelor succesoriale prevăzute de Codul civil. În acest caz, neîndeplinirea procedurii prealabile va fi invocată de către instanță, din oficiu, sau de către pârât. *[R.A.: art. 109 alin. (2)-(4) CPC 1865]*

Legislație conexă: art. 108 și art. 330-331 din Regulamentul de aplicare a Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995, aprobat prin Ordinul ministrului justiției nr. 2333/C/2013 (M. Of. nr. 479 din 1 august 2013).

Secțiunea a 2-a. Cererea de chemare în judecată

Art. 194. Cuprinsul cererii de chemare în judecată. Cererea de chemare în judecată va cuprinde:

a) numele și prenumele, domiciliul sau reședința părților ori, pentru persoane juridice, denumirea și sediul lor. De asemenea, cererea va cuprinde și codul numeric personal sau, după caz, codul unic de înregistrare ori codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar ale reclamantului, precum și ale pârâtului, dacă părțile posedă ori li s-au atribuit aceste elemente de identificare potrivit legii, în măsura în care acestea sunt cunoscute de reclamant. Dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a sunt aplicabile. Dacă reclamantul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) numele, prenumele și calitatea celui care reprezintă partea în proces, iar în cazul reprezentării prin avocat, numele, prenumele acestuia și sediul profesional. Dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a sunt aplicabile în mod corespunzător. Dovada calității de reprezentant, în forma prevăzută la art. 151, se va alătura cererii;

c) obiectul cererii și valoarea lui, după prețuirea reclamantului, atunci când acesta este evaluabil în bani, precum și modul de calcul prin care s-a ajuns la determinarea acestei valori, cu indicarea înscrisurilor corespunzătoare. Pentru imobile se aplică în mod corespunzător dispozițiile art. 104. Pentru identificarea imobilelor se vor arăta localitatea și județul, strada și numărul, iar în lipsă, vecinătățile, etajul și apartamentul, precum și, când imobilul este înscris în cartea funciară, numărul de carte funciară și numărul cadastral sau topografic, după caz. La cererea de chemare în judecată se va anexa extrasul de carte funciară, cu arătarea titularului înscris în cartea funciară, eliberat de biroul de cadastru și publicitate imobiliară în raza căruia este situat imobilul, iar în cazul în care imobilul nu este înscris în cartea funciară, se va anexa un certificat emis de același birou, care atestă acest fapt;

d) arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea;

e) arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere. Când dovada se face prin înscrisuri, se vor aplica, în mod corespunzător, dispozițiile art. 150. Când reclamantul dorește să își dovedească cererea sau vreunul dintre capetele acesteia prin interogatoriul pârâtului, va cere înfățișarea în persoană a acestuia, dacă pârâtul este o persoană fizică. În cazurile în care legea prevede că pârâtul va răspunde în scris la interogatoriu, acesta va fi atașat cererii de chemare în judecată. Când se va cere dovada cu martori, se vor arăta numele, prenumele și adresa martorilor, dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a fiind aplicabile în mod corespunzător;

f) semnătura. *[R.A.: art. 112 CPC 1865]*

Art. 195. Numărul de exemplare. Cererea de chemare în judecată se va face în numărul de exemplare stabilit la art. 149 alin. (1).

Art. 196. Nulitatea cererii. (1) Cererea de chemare în judecată care nu cuprinde numele și prenumele sau, după caz, denumirea oricăreia dintre părți, obiectul cererii, motivele de fapt ale acesteia ori semnătura părții sau a reprezentantului acesteia este nulă. Dispozițiile art. 200 sunt aplicabile.

(2) Cu toate acestea, lipsa semnăturii se poate acoperi în tot cursul judecării în fața primei instanțe. Dacă se invocă lipsa de semnătură, reclamantul care lipsește la acel termen va trebui să semneze cererea cel mai târziu la primul termen următor, fiind înștiințat în acest sens prin citație. În cazul în care reclamantul este prezent în instanță, acesta va semna chiar în ședința în care a fost invocată nulitatea.

(3) Orice altă neregularitate în legătură cu semnarea cererii de chemare în judecată va fi îndreptată de reclamant în condițiile prevăzute la alin. (2). *[R.A.: art. 133 CPC 1865]*

Art. 197. Timbrarea cererii. În cazul în care cererea este supusă timbrării, dovada achitării taxelor datorate se atașează cererii. Netimbrarea sau timbrarea insuficientă atrage anularea cererii de chemare în judecată, în condițiile legii.

Legislație conexă: art. 33 din O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru (M. Of. nr. 392 din 29 iunie 2013).

Art. 198. Cumulul de cereri. Prin aceeași cerere de chemare în judecată, reclamantul poate formula mai multe capete principale de cerere împotriva aceleiași persoane, în condițiile art. 99 alin. (2).

Art. 199. Înregistrarea cererii. (1) Cererea de chemare în judecată, depusă personal sau prin reprezentant, sosită prin poștă, curier, fax sau scanată și transmisă prin poștă electronică ori prin înscris în formă electronică, se înregistrează și primește dată certă prin aplicarea ștampilei de intrare.

(2) După înregistrare, cererea și înscrisurile care o însoțesc, la care sunt atașate, când este cazul, dovezile privind modul în care acestea au fost transmise către instanță, se predau președintelui instanței sau persoanei desemnate de acesta, care va lua de îndată măsură în vederea stabilirii în mod aleatoriu a completului de judecată, potrivit legii.

Art. 200. Verificarea cererii și regularizarea acesteia. (1) Completul căruia i s-a repartizat aleatoriu cauza verifică, de îndată, dacă cererea de chemare în judecată este de competența sa și dacă aceasta îndeplinește cerințele prevăzute la art. 194-197.

(2) În cazul în care cauza nu este de competența sa, completul căruia i-a fost repartizată cererea dispune, prin încheiere dată fără citarea părților, trimiterea dosarului completului specializat competent sau, după caz, secției specializate competente din cadrul instanței sesizate. Dispozițiile privitoare la necompetență și conflictele de competență se aplică prin asemănare.

(3) Când cererea nu îndeplinește cerințele prevăzute la art. 194-197, reclamantului i se vor comunica în scris lipsurile, cu mențiunea că, în termen de cel mult 10 zile de la primirea comunicării, trebuie să facă completările sau modificările dispuse, sub sancțiunea anulării cererii. Se exceptează de la această sancțiune obligația de a se desemna un reprezentant comun, caz în care sunt aplicabile dispozițiile art. 202 alin. (3).

(4)^[1] Dacă obligațiile privind completarea sau modificarea cererii prevăzute la art. 194 lit. a)-c), d) numai în cazul motivării în fapt și f), precum și art. 195-197 nu sunt îndeplinite în termenul prevăzut la alin. (3), prin încheiere se dispune anularea cererii.

(4)^[2] Reclamantului nu i se poate cere să completeze sau să modifice cererea de chemare în judecată cu date sau informații de care acesta nu dispune personal și pentru obținerea cărora este necesară intervenția instanței.

(5) Împotriva încheierii de anulare, reclamantul va putea face numai cerere de reexaminare, solicitând motivat să se revină asupra măsurii anulării.

(6) Cererea de reexaminare se face în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii.

(7) Cererea se soluționează prin încheiere definitivă dată în camera de consiliu, cu citarea reclamantului, de către un alt complet al instanței respective, desemnat prin repartizare aleatorie, care va putea reveni asupra măsurii anulării dacă aceasta

---

^[1] Alin. (4) al art. 200 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 25 din Legea nr. 310/2018.

^[2] Alin. (4¹) al art. 200 a fost introdus prin art. I pct. 26 din Legea nr. 310/2018.

a fost dispusă eronat sau dacă neregularitățile au fost înlăturate în termenul acordat potrivit alin. (3).

(8) În caz de admitere, cauza se retrimită completului inițial investit. **[R.A.: art. 114 alin. (1)-(4) CPC 1865]**

Legislație conexă: ► art. 42 alin. (4) din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată (M. Of. nr. 948 din 15 octombrie 2020); ► art. 87 alin. (1) din Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției, republicată (M. Of. nr. 739 din 23 septembrie 2016); ► art. 14 alin. (2) și art. 25 alin. (2) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ (M. Of. nr. 1154 din 7 decembrie 2004); ► art. 61¹ din Legea nr. 122/2006 privind azilul în România (M. Of. nr. 428 din 18 mai 2006); ► art. 41 și art. 66 alin. (10) din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență (M. Of. nr. 466 din 25 iunie 2014); ► art. 10 din Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice (M. Of. nr. 464 din 26 iunie 2015); ► art. 213 alin. (13) și art. 214 alin. (1) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală (M. Of. nr. 547 din 23 iulie 2015); ► art. 50 alin. (3) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor (M. Of. nr. 393 din 23 mai 2016); ► art. 15 alin. (7), art. 16 alin. (2) și art. 17 alin. (2) din Legea nr. 136/2020 privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic, republicată (M. Of. nr. 884 din 28 septembrie 2020).

Art. 201. Fixarea primului termen de judecată. (1) Judecătorul, de îndată ce constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru cererea de chemare în judecată, dispune, prin rezoluție, comunicarea acesteia către pârât, punându-i-se în vedere că are obligația de a depune întâmpinare, sub sancțiunea prevăzută de lege, care va fi indicată expres, în termen de 25 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată, în condițiile art. 165.

(2)^[1] Întâmpinarea se comunică de îndată reclamantului, care poate depune răspuns la întâmpinare în termen de 10 zile de la comunicare. Pârâtul va lua cunoștință de răspunsul la întâmpinare de la dosarul cauzei.

(3) În termen de 3 zile de la data depunerii întâmpinării, judecătorul fixează prin rezoluție primul termen de judecată, care va fi de cel mult 60 de zile de la data rezoluției, dispunând citarea părților.

(4) În cazul în care pârâtul nu a depus întâmpinare în termenul prevăzut la alin. (1), la data expirării termenului respectiv, judecătorul fixează prin rezoluție primul termen de judecată, care va fi de cel mult 60 de zile de la data rezoluției, dispunând citarea părților.

(5) În procesele urgente, termenele prevăzute la alin. (1)-(4) pot fi reduse de judecător în funcție de circumstanțele cauzei.

(6) În cazul în care pârâtul domiciliază în străinătate, judecătorul va fixa un termen mai îndelungat, rezonabil, în raport cu împrejurările cauzei. Citarea se va face cu respectarea dispozițiilor art. 156. **[R.A.: art. 114¹ alin. (1)-(3) CPC 1865]**

Legislație conexă: ► art. 42 alin. (4) din Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată (M. Of. nr. 948 din 15 octombrie 2020); ► art. 14 alin. (2)

^[1] Alin. (2)-(4) ale art. 201 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 27 din Legea nr. 310/2018.

și art. 25 alin. (2) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ (M. Of. nr. 1154 din 7 decembrie 2004); ► art. 41 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență (M. Of. nr. 466 din 25 iunie 2014); ► art. 10 din Legea nr. 151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice (M. Of. nr. 464 din 26 iunie 2015).

Art. 202. Reprezentarea judiciară a părților în caz de coparticipare procesuală.

(1) În procesele în care, în condițiile art. 59, sunt mai mulți reclamanți sau pârâți, judecătorul, ținând cont de numărul foarte mare al acestora, de necesitatea de a se asigura desfășurarea normală a activității de judecată, cu respectarea drepturilor și intereselor legitime ale părților, va putea dispune, prin rezoluție, reprezentarea lor prin mandatar și îndeplinirea procedurii de comunicare a actelor de procedură numai pe numele mandatului, la domiciliul sau sediul acestuia.

(2) Reprezentarea se va face, după caz, prin unul sau mai mulți mandatar, persoane fizice ori persoane juridice, cu respectarea dispozițiilor privind reprezentarea judiciară.

(3) Dovada mandatului va fi depusă de către reclamanți în termenul prevăzut la art. 200 alin. (3), iar de către pârâți, odată cu întâmpinarea. Dacă părțile nu își aleg un mandatar sau nu se înțeleg asupra persoanei mandatului, judecătorul va numi, prin încheiere, un curator special, în condițiile art. 58 alin. (3), care va asigura reprezentarea reclamanților sau, după caz, a pârâților și căruia i se vor comunica actele de procedură. Măsura numirii curatorului se comunică părților, care vor suporta cheltuielile privind remunerarea acestuia. [R.A.: art. 114 alin. (5) CPC 1865]

Art. 203. Măsuri pentru pregătirea judecării. (1) Judecătorul, sub rezerva dezbaterii la primul termen de judecată, dacă s-a solicitat prin cererea de chemare în judecată, va putea dispune citarea pârâtului la interogatoriu, alte măsuri pentru administrarea probelor, precum și orice alte măsuri necesare pentru desfășurarea procesului potrivit legii.

(2) În condițiile legii se vor putea încuviința, prin încheiere executorie, măsuri asigurătorii, precum și măsuri pentru asigurarea probelor. [R.A.: art. 114¹ alin. (5) și (6) CPC 1865]

Art. 204. Modificarea cererii de chemare în judecată. (1) Reclamantul poate să își modifice cererea și să propună noi dovezi, sub sancțiunea decăderii, numai până la primul termen la care acesta este legal citat. În acest caz, instanța dispune amânarea pricinii și comunicarea cererii modificate pârâtului, în vederea formulării întâmpinării, care, sub sancțiunea decăderii, va fi depusă cu cel puțin 10 zile înaintea termenului fixat, urmând a fi cercetată de reclamant la dosarul cauzei.

(2) Cu toate acestea, nu se va da termen, ci se vor trece în încheierea de ședință declarațiile verbale făcute în instanță când:

1. se îndreaptă greșelile materiale din cuprinsul cererii;
2. reclamantul mărește sau micșorează cuantumul obiectului cererii;
3. se solicită contravaloarea obiectului cererii, pierdut sau pierit în cursul procesului;
4. se înlocuiește o cerere în constatare printr-o cerere în realizarea dreptului sau invers, atunci când cererea în constatare este admisibilă.

(3) Modificarea cererii de chemare în judecată peste termenul prevăzut la alin. (1) poate avea loc numai cu acordul expres al tuturor părților. [R.A.: art. 132 CPC 1865]

Secțiunea a 3-a. Întâmpinarea

Art. 205. Scopul și cuprinsul întâmpinării. (1) Întâmpinarea este actul de procedură prin care pârâtul se apără, în fapt și în drept, față de cererea de chemare în judecată.

(2) Întâmpinarea va cuprinde:

a) numele și prenumele, codul numeric personal, domiciliul sau reședința pârâtului ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul, precum și, după caz, codul unic de înregistrare sau codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului ori de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar, dacă reclamantul nu le-a menționat în cererea de chemare în judecată. Dispozițiile art. 148 alin. (1) teza a II-a sunt aplicabile în mod corespunzător. Dacă pârâtul locuiește în străinătate, va arăta și domiciliul ales în România, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul;

b) excepțiile procesuale pe care pârâtul le invocă față de cererea reclamantului;

c) răspunsul la toate pretențiile și motivele de fapt și de drept ale cererii;

d) dovezile cu care se apără împotriva fiecărui capăt din cerere, dispozițiile art. 194 lit. e) fiind aplicabile în mod corespunzător;

e) semnătura. [R.A.: art. 115 CPC 1865]

Art. 206. Comunicarea întâmpinării. (1) Întâmpinarea se comunică reclamantului, dacă legea nu prevede altfel.

(2) La întâmpinare se va alătura același număr de copii certificate de pe înscrisurile pe care se sprijină, precum și un rând de copii pentru instanță. Dispozițiile art. 149 alin. (1), (3) și (4) și ale art. 150 sunt aplicabile. [R.A.: art. 116 CPC 1865]

Art. 207. Întâmpinarea comună. Când sunt mai mulți pârâți, aceștia pot răspunde împreună, toți sau numai o parte din ei, printr-o singură întâmpinare. [R.A.: art. 117 CPC 1865]

Art. 208. Sancțiunea nedepunerii întâmpinării. (1) Întâmpinarea este obligatorie, în afară de cazurile în care legea prevede în mod expres altfel.

(2) Nedepunerea întâmpinării în termenul prevăzut de lege atrage decăderea pârâtului din dreptul de a mai propune probe și de a invoca excepții, în afara celor de ordine publică, dacă legea nu prevede altfel. [R.A.: art. 118 alin. (1) CPC 1865]

Secțiunea a 4-a. Cererea reconvențională

Art. 209. Noțiune și condiții. (1) Dacă pârâtul are, în legătură cu cererea reclamantului, pretenții derivând din același raport juridic sau strâns legate de aceasta, poate să formuleze cerere reconvențională.

(2) În cazul în care pretențiile formulate prin cerere reconvențională privesc și alte persoane decât reclamantul, acestea vor putea fi chemate în judecată ca pârâți.

(3) Cererea trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute pentru cererea de chemare în judecată.

(4) Cererea reconvențională se depune, sub sancțiunea decăderii, odată cu întâmpinarea sau, dacă pârâtul nu este obligat la întâmpinare, cel mai târziu la primul termen de judecată.

(5) Cererea reconvențională se comunică reclamantului și, după caz, persoanelor prevăzute la alin. (2) pentru a formula întâmpinare. Dispozițiile art. 201 se aplică în mod corespunzător.

(6) Când reclamantul și-a modificat cererea de chemare în judecată, cererea reconvențională se va depune cel mai târziu până la termenul ce se va încuviința pârâtului în acest scop, dispozițiile alin. (5) fiind aplicabile.

(7) Reclamantul nu poate formula cerere reconvențională la cererea reconvențională a pârâtului inițial. [*R.A.: art. 119 CPC 1865*]

Art. 210. Disjungerea cererii reconvenționale. (1) Cererea reconvențională se judecă odată cu cererea principală.

(2) Dacă numai cererea principală este în stare de a fi judecată, instanța poate dispune judecarea separată a cererii reconvenționale. Cu toate acestea, disjungerea nu poate fi dispusă în cazurile anume prevăzute de lege sau dacă judecarea ambelor cereri se impune pentru soluționarea unitară a procesului. [*R.A.: art. 120 CPC 1865*]

Capitolul II. Judecata

Secțiunea 1. Dispoziții generale

Art. 211. Scopul judecării procesului. Completul de judecată, constituit potrivit legii, efectuează activitatea de cercetare și dezbateră a fondului procesului, cu respectarea tuturor principiilor și garanțiilor procesuale, în vederea soluționării legale și temeinice a acestuia.

Art. 212. Locul judecării procesului. Judecarea procesului are loc la sediul instanței, dacă prin lege nu se dispune altfel.

Art. 213.^[1] Desfășurarea procesului fără prezența publicului. (1) În cazurile în care cercetarea procesului sau dezbateră a fondului în ședință publică ar aduce atingere moralității, ordinii publice, intereselor minorilor, vieții private a părților ori intereselor justiției, după caz, instanța, la cerere sau din oficiu, poate dispune ca acestea să se desfășoare în întregime sau în parte fără prezența publicului.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), au acces în sala de ședință părțile, reprezentanții lor, cei care îi asistă pe minori, apărătorii părților, martorii, experții, traducătorii, interpreții, precum și alte persoane cărora instanța, pentru motive temeinice, le admite să asiste la proces. [*R.A.: art. 121 alin. (2) CPC 1865*]

Art. 214. Continuitatea instanței. (1) Membrii completului care judecă procesul trebuie să rămână aceiași în tot cursul judecării.

(2) În cazurile în care, pentru motive temeinice, un judecător este împiedicat să participe la soluționarea cauzei, acesta va fi înlocuit în condițiile legii.

(3) Dacă înlocuirea prevăzută la alin. (2) a avut loc după ce s-a dat cuvântul în fond părților, cauza se repune pe rol.

[¹] Art. 213 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 28 din Legea nr. 310/2018.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. A se vedea Decizia nr. 52/2023 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, redată în extras *infra*, la art. 488.

Art. 215. Ordinea judecării proceselor. (1) Pentru fiecare ședință de judecată se va întocmi o listă cu procesele ce se dezbate în acea zi, care va fi afișată pe portalul instanței și la ușa sălii de ședință cu cel puțin o oră înainte de începerea acesteia. Lista va cuprinde și intervalele orare orientative fixate pentru strigarea cauzelor. Dispozițiile art. 220 sunt aplicabile.

(2) Procesele declarate urgente, cele rămase în divergență și cele care au primit termen în continuare se vor dezbate înaintea celorlalte.

(3) Procesele în care partea sau părțile sunt reprezentate ori asistate de avocat, respectiv consilier juridic se vor dezbate cu prioritate.

(4) La cererea părții interesate, pentru motive temeinice, judecătorul poate schimba ordinea de pe listă. [*R.A.: art. 125 CPC 1865*]

Art. 216. Atribuțiile președintelui completului de judecată. (1) Președintele completului conduce ședința de judecată. El deschide, suspendă și ridică ședința.

(2) Președintele dă cuvântul mai întâi reclamantului, apoi pârâtului, precum și celorlalte părți din proces, în funcție de poziția lor procesuală. Reprezentantul Ministerului Public va vorbi cel din urmă, în afară de cazul când a pornit acțiunea. Altor persoane sau organe care participă la proces li se va da cuvântul în limita drepturilor pe care le au în proces.

(3) În cazul în care este necesar, președintele poate da cuvântul părților și celorlalți participanți, în aceeași ordine, de mai multe ori.

(4) Președintele poate să limiteze în timp intervenția fiecărei părți. În acest caz, el trebuie să pună în vedere părții, înainte de a-i da cuvântul, timpul pe care îl are la dispoziție.

(5) Judecătorii sau părțile pot pune întrebări celorlalți participanți la proces numai prin mijlocirea președintelui, care poate însă încuviința ca aceștia să pună întrebările direct. Ordinea în care se pun întrebările se stabilește de către președinte. [*R.A.: art. 128, art. 130 CPC 1865*]

Art. 217. Poliția ședinței de judecată. (1) Președintele completului de judecată exercită poliția ședinței, putând lua măsuri pentru păstrarea ordinii și a bunei-cuviințe, precum și a solemnității ședinței de judecată.

(2) Dacă nu mai este loc în sala de ședință, președintele le poate cere celor care ar veni mai târziu sau care depășesc numărul locurilor existente să părăsească sala.

(3) Nimeni nu poate fi lăsat să intre cu arme în sala de ședință, cu excepția cazului în care le poartă în exercitarea serviciului pe care îl îndeplinește în fața instanței.

(4) Persoanele care iau parte la ședință sunt obligate să aibă o purtare și o ținută cuviincioase.

(5) Cei care se adresează instanței în ședință publică trebuie să stea în picioare, însă președintele poate încuviința, atunci când apreciază că este necesar, excepții de la această îndatorire.

(6) Președintele atrage atenția părții sau oricărei alte persoane care tulbură ședința ori nesocotește măsurile luate să respecte ordinea și buna-cuviință, iar în caz de nevoie dispune îndepărtarea ei.

(7) Pot fi, de asemenea, îndepărtați din sală minorii, precum și persoanele care s-ar înfățișa într-o ținută necuviincioasă.

(8) Dacă înainte de închiderea dezbaterilor una dintre părți a fost îndepărtată din sală, aceasta va fi chemată în sală pentru a i se pune în vedere actele esențiale efectuate în lipsa ei. Aceste dispoziții nu se aplică în cazul în care partea îndepărtată este asistată de un apărător care a rămas în sală.

(9) Când cel care tulbură liniștea ședinței este însuși apărătorul părții, președintele îl va chema la ordine și, dacă, din cauza atitudinii lui, continuarea dezbaterilor nu mai este cu putință, procesul se va amâna, aplicându-se amenda judiciară prevăzută la art. 187 alin. (1) pct. 2, iar cheltuielile ocazionate de amânare vor fi trecute în sarcina sa, prin încheiere executorie, dispozițiile art. 191 fiind aplicabile. [R.A.: art. 122 alin. (1)-(6), art. 123 CPC 1865]

Art. 218. Infrațiuni de audiență. (1) Dacă în cursul ședinței se săvârșește o infracțiune, președintele o constată și îl identifică pe făptuitor. Procesul-verbal întocmit se trimite procurorului.

(2) Instanța poate, în condițiile legii penale, să dispună și reținerea făptuitorului. [R.A.: art. 122 alin. (7) și (8) CPC 1865]

Legislație conexă: art. 360 din Codul de procedură penală (M. Of. nr. 486 din 15 iulie 2010).

Art. 219. Verificări privind prezentarea părților. (1) Instanța verifică identitatea părților, iar dacă ele sunt reprezentate ori asistate, verifică și împuternicirea sau calitatea celor care le reprezintă ori le asistă.

(2) În cazul în care părțile nu răspund la apel, instanța va verifica dacă procedura de citare a fost îndeplinită și, după caz, va proceda, în condițiile legii, la amânarea, suspendarea ori la judecarea procesului.

Art. 220. Amânarea cauzei când nu este în stare de judecată. Părțile pot cere instanței, la începutul ședinței, amânarea cauzelor care nu sunt în stare de judecată, dacă aceste cereri nu provoacă dezbateri. Când completul de judecată este alcătuit din mai mulți judecători, această amânare se poate face și de un singur judecător. [R.A.: art. 126 CPC 1865]

Art. 221. Amânarea judecării prin învoiala părților. (1) Amânarea judecării în temeiul învoielii părților nu se poate încuviința decât o singură dată în cursul procesului.

(2) După o asemenea amânare, dacă părțile nu stăruiesc în judecată, aceasta va fi suspendată și cauza va fi repusă pe rol numai după plata taxelor de timbru, potrivit legii.

(3) Instanța este obligată să cerceteze dacă amânarea cerută de părți pentru un motiv anumit nu tinde la o amânare prin învoiala părților; este socotită ca atare cererea de amânare la care cealaltă parte s-ar putea împotrivi. [R.A.: art. 155 CPC 1865]

Art. 222. Amânarea judecării pentru lipsă de apărare. (1) Amânarea judecării pentru lipsă de apărare poate fi dispusă, la cererea părții interesate, numai în

mod excepțional, pentru motive temeinice și care nu sunt imputabile părții sau reprezentantului ei.

(2) Când instanța refuză amânarea judecării pentru acest motiv, va amâna, la cererea părții, pronunțarea în vederea depunerii de concluzii scrise. [*R.A.: art. 156 CPC 1865*]

Art. 223. Judecarea cauzei în lipsa părții legal citate. (1) Lipsa părții legal citate nu poate împiedica judecarea cauzei, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Dacă la orice termen fixat pentru judecată se înfățișează numai una dintre părți, instanța, după ce va cerceta toate lucrările din dosar și va asculta susținerile părții prezente, se va pronunța pe temeiul dovezilor administrate, examinând și excepțiile și apărările părții care lipsește.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul în care lipsesc ambele părți, deși au fost legal citate, dacă cel puțin una dintre ele a cerut în scris judecarea cauzei în lipsă. [*R.A.: art. 152 CPC 1865*]

Art. 224. Discutarea cererilor și excepțiilor. Instanța este obligată, în orice proces, să pună în discuția părților toate cererile, excepțiile, împrejurările de fapt sau temeiurile de drept prezentate de ele, potrivit legii, sau invocate din oficiu.

Art. 225. Folosirea traducătorului și interpretului. (1) Când una dintre părți sau dintre persoanele care urmează să fie ascultate nu cunoaște limba română, instanța va folosi un traducător autorizat. Dacă părțile sunt de acord, judecătorul sau grefierul poate face oficiul de traducător. În situația în care nu poate fi asigurată prezența unui traducător autorizat, se vor aplica prevederile art. 150 alin. (4).

(2) În cazul în care una dintre persoanele prevăzute la alin. (1) este mută, surdă sau surdo-mută ori, din orice altă cauză, nu se poate exprima, comunicarea cu ea se va face în scris, iar dacă nu poate citi sau scrie, se va folosi un interpret.

(3) Dispozițiile privitoare la experți se aplică în mod corespunzător și traducătorilor și interpreților. [*R.A.: art. 142, art. 143 CPC 1865*]

Art. 226.^[1] Ascultarea minorilor și a majorilor puși sub ocrotire. (1) În cazul în care, potrivit legii, urmează să fie ascultat un minor, ascultarea se va face în camera de consiliu.

(2) În procesele în care urmează să fie ascultată o persoană care beneficiază de consiliere judiciară sau tutelă specială, ascultarea se va face în camera de consiliu, dacă instanța apreciază că este în interesul acesteia.

(3) Ținând seama de împrejurările procesului, instanța hotărăște dacă, după caz, părinții, tutorele sau alte persoane vor fi de față la ascultarea celor prevăzuți la alin. (1) și (2). [*R.A.: art. 144¹ CPC 1865*]

Art. 227. Prezența personală a părților în vederea soluționării amiabile a litigiului. (1) În tot cursul procesului, judecătorul va încerca împăcarea părților, dându-le îndrumările necesare, potrivit legii. În acest scop, el va solicita înfățișarea personală a părților, chiar dacă acestea sunt reprezentate. Dispozițiile art. 241 alin. (3) sunt aplicabile.

[¹] Art. 226 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 8 pct. 7 din Legea nr. 140/2022.

5. Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ

publicată în
M. Of. nr. 1154 din 7 decembrie 2004

cu modificările și completările aduse prin:

- **O.U.G. nr. 190/2005** pentru realizarea unor măsuri necesare în procesul de integrare europeană (M. Of. nr. 1179 din 28 decembrie 2005), aprobată prin Legea nr. 332/2006 (M. Of. nr. 629 din 20 iulie 2006);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 189/2006** referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (M. Of. nr. 307 din 5 aprilie 2006);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 647/2006** referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (M. Of. nr. 921 din 14 noiembrie 2006);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 65/2007** referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (9) teza întâi din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (M. Of. nr. 107 din 13 februarie 2007);
- **Legea nr. 262/2007** pentru modificarea și completarea Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 (M. Of. nr. 510 din 30 iulie 2007);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 660/2007** referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (M. Of. nr. 525 din 2 august 2007);
- **O.U.G. nr. 100/2007** pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiției (M. Of. nr. 684 din 8 octombrie 2007), aprobată, cu modificări și completări, prin **Legea nr. 97/2008** (M. Of. nr. 294 din 15 aprilie 2008);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 797/2007** referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 7 alin. (3) și (7) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (M. Of. nr. 707 din 19 octombrie 2007), rectificată în M. Of. nr. 751 din 6 noiembrie 2007;
- **Legea nr. 100/2008** pentru modificarea alin. (1) al art. 9 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (M. Of. nr. 375 din 16 mai 2008);
- **Legea nr. 202/2010** privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor (M. Of. nr. 714 din 26 octombrie 2010);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 1609/2010** referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (M. Of. nr. 70 din 27 ianuarie 2011);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 302/2011** referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 7 alin. (4), art. 17 lit. f), art. 20 și art. 28 alin. (1) din Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, precum și ale art. 5 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (M. Of. nr. 316 din 9 mai 2011);
- **Legea nr. 299/2011** pentru abrogarea alin. (2) al art. 21 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (M. Of. nr. 916 din 22 decembrie 2011), declarată neconstituțională, în ansamblul său, prin Decizia Curții Constituționale nr. 1039/2012 (M. Of. nr. 61 din 29 ianuarie 2013);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 1039/2012** referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor Legii nr. 299/2011 pentru abrogarea alin. (2) al art. 21 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 și ale art. 21 alin. (2) teza întâi din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (M. Of. nr. 61 din 29 ianuarie 2013);
- **Legea nr. 76/2012** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (M. Of. nr. 365 din 30 mai 2012), în vigoare de la 15 februarie 2013;
- **Legea nr. 187/2012** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012), în vigoare de la 1 februarie 2014;

- **Decizia Curții Constituționale nr. 459/2014** referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8 alin. (1) raportate la art. 2 alin. (1) lit. c) teza întâi din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (M. Of. nr. 712 din 30 septembrie 2014);
- **Legea nr. 138/2014** pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative conexe (M. Of. nr. 753 din 16 octombrie 2014);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 898/2015** referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 24 și art. 25 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (M. Of. nr. 148 din 26 februarie 2016);
- **Legea nr. 212/2018** pentru modificarea și completarea Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 și a altor acte normative (M. Of. nr. 658 din 30 iulie 2018);
- **O.U.G. nr. 57/2019** privind Codul administrativ (M. Of. nr. 555 din 5 iulie 2019);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 12/2020** referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 7 alin. (6) și ale art. 11 alin. (1) lit. e) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, în redactarea anterioară modificării prin Legea nr. 212/2018, precum și a dispozițiilor art. 11 alin. (2) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (M. Of. nr. 198 din 11 martie 2020);
- **Legea nr. 84/2023** pentru modificarea Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004 (M. Of. nr. 294 din 7 aprilie 2023), rectificată în M. Of. nr. 362 din 27 aprilie 2023;
- **Legea nr. 102/2023** pentru modificarea și completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, a Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, precum și pentru completarea art. 64 din Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul (M. Of. nr. 322 din 18 aprilie 2023).

Cuprins

Art.

Capitolul I. Dispoziții generale _____	1-6
Capitolul II. Procedura de soluționare a cererilor în contenciosul administrativ _____	7-21
Capitolul III. Procedura de executare _____	22-26
Capitolul IV. Dispoziții tranzitorii și finale _____	27-31

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. I. Subiectele de sesizare a instanței^[1]. (1) Orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente, pentru anularea actului, recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim și repararea pagubei ce i-a fost cauzată. Interesul legitim poate fi atât privat, cât și public.

(2) Se poate adresa instanței de contencios administrativ și persoana vătămată într-un drept al său sau într-un interes legitim printr-un act administrativ cu caracter individual, adresat altui subiect de drept.

(3)^[2] Avocatul Poporului, în urma controlului realizat, potrivit legii sale organice, dacă apreciază că ilegalitatea actului sau refuzul autorității administrative de a-și realiza atribuțiile legale nu poate fi înlăturat decât prin justiție, poate sesiza instanța competentă

^[1] Denumirea marginală a art. 1 este reproducă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 1 din Legea nr. 262/2007.

^[2] Alin. (3)-(9) ale art. 1 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 2 din Legea nr. 262/2007.

de contencios administrativ de la domiciliul petentului. Petiționarul dobândește de drept calitatea de reclamant, urmând a fi citat în această calitate. Dacă petiționarul nu își însușește acțiunea formulată de Avocatul Poporului la primul termen de judecată, instanța de contencios administrativ anulează cererea.

(4) Ministerul Public, atunci când, în urma exercitării atribuțiilor prevăzute de legea sa organică, apreciază că încălcările drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor se datorează existenței unor acte administrative unilaterale individuale ale autorităților publice emise cu exces de putere, cu acordul prealabil al acestora, sesizează instanța de contencios administrativ de la domiciliul persoanei fizice sau de la sediul persoanei juridice vătămate. Petiționarul dobândește de drept calitatea de reclamant, urmând a fi citat în această calitate.

(5) Când Ministerul Public apreciază că prin emiterea unui act administrativ normativ se vatămă un interes legitim public, sesizează instanța de contencios administrativ competentă de la sediul autorității publice emitente.

(6) Autoritatea publică emitentă a unui act administrativ unilateral nelegal poate să solicite instanței anularea acestuia, în situația în care actul nu mai poate fi revocat întrucât a intrat în circuitul civil și a produs efecte juridice. În cazul admeririi acțiunii, instanța se pronunță, dacă a fost sesizată prin cererea de chemare în judecată, și asupra validității actelor juridice încheiate în baza actului administrativ nelegal, precum și asupra efectelor juridice produse de acestea. Acțiunea poate fi introdusă în termen de un an de la data emiterii actului.

(7) Persoana vătămată în drepturile sau în interesele sale legitime prin ordonanțe sau dispoziții din ordonanțe ale Guvernului neconstituționale se poate adresa instanței de contencios administrativ, în condițiile prezentei legi.

(8) Prefectul, Agenția Națională a Funcționarilor Publici și orice subiect de drept public pot introduce acțiuni în contencios administrativ, în condițiile prezentei legi și ale legilor speciale.

(9) La soluționarea cererilor în contencios administrativ, reprezentantul Ministerului Public poate participa, în orice fază a procesului, ori de câte ori apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept, a drepturilor și libertăților cetățenilor.

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 8/2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 8.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. 1. Prin Decizia nr. 12/2015 (M. Of. nr. 773 din 16 octombrie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel București, Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, și a stabilit:

„În condițiile Legii administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, unitatea administrativ-teritorială, prin autoritatea sa executivă, respectiv primarul, nu are dreptul de a ataca în fața instanței de contencios administrativ hotărârile adoptate de autoritatea sa deliberativă, respectiv consiliul local sau, după caz, Consiliul General al Municipiului București”.

Notă. Legea nr. 215/2001 a fost abrogată prin O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ (M. Of. nr. 555 din 5 iulie 2019).

2. Prin Decizia nr. 74/2023 (M. Of. nr. 12 din 8 ianuarie 2024), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, a admis

sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța, Secția de contencios administrativ și fiscal, și, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (6) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, a stabilit:

„Autoritatea publică emitentă a unui act administrativ unilateral cu caracter normativ nu poate solicita instanței anularea acestuia”.

Art. 2. Semnificația unor termeni. (1)^[1] În înțelesul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *persoană vătămată* – orice persoană titulară a unui drept ori a unui interes legitim, vătămată de o autoritate publică printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri; în sensul prezentei legi, sunt asimilate persoanei vătămate și grupul de persoane fizice, fără personalitate juridică, titular al unor drepturi subiective sau interese legitime private, precum și organismele sociale care invocă vătămarea prin actul administrativ atacat fie a unui interes legitim public, fie a drepturilor și intereselor legitime ale unor persoane fizice determinate;

b) *autoritate publică* – orice organ de stat sau al unităților administrativ-teritoriale care acționează, în regim de putere publică, pentru satisfacerea unui interes legitim public; sunt asimilate autorităților publice, în sensul prezentei legi, persoanele juridice de drept privat care, potrivit legii, au obținut statut de utilitate publică sau sunt autorizate să presteze un serviciu public, în regim de putere publică;

c)^[2] *act administrativ* – actul unilateral cu caracter individual sau normativ emis de o autoritate publică, în regim de putere publică, în vederea organizării executării legii sau a executării în concret a legii, care dă naștere, modifică sau stinge raporturi juridice;

c)^[3] sunt asimilate actelor administrative, în sensul prezentei legi, și contractele încheiate de autoritățile publice care au ca obiect punerea în valoare a bunurilor proprietate publică, executarea lucrărilor de interes public, prestarea serviciilor publice, achizițiile publice; prin legi speciale pot fi prevăzute și alte categorii de contracte administrative;

d) *act administrativ-jurisdicțional* – actul emis de o autoritate administrativă investită, prin lege organică, cu atribuții de jurisdicție administrativă specială;

e) *jurisdicție administrativă specială* – activitatea îndeplinită de o autoritate administrativă care are, conform legii organice speciale în materie, competența de soluționare a unui conflict privind un act administrativ, după o procedură bazată pe principiile contradictorialității, asigurării dreptului la apărare și independenței activității administrativ-jurisdicționale;

f) *contencios administrativ* – activitatea de soluționare de către instanțele de contencios administrativ competente potrivit legii organice a litigiilor în care cel puțin una dintre părți este o autoritate publică, iar conflictul s-a născut fie din emiterea sau încheierea, după caz, a unui act administrativ, în sensul prezentei legi, fie din nesoluționarea în termenul legal ori din refuzul nejustificat de a rezolva o cerere referitoare la un drept sau la un interes legitim;

[1] Alin. (1) al art. 2 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 din Legea nr. 262/2007.

[2] Lit. c) de la alin. (1) al art. 2 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 1 din Legea nr. 212/2018.

[3] Lit. c¹) de la alin. (1) al art. 2 a fost introdusă prin art. I pct. 2 din Legea nr. 212/2018.

g) *instanță de contencios administrativ*, denumită în continuare *instanță* – Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție, secțiile de contencios administrativ și fiscal ale curților de apel și tribunalele administrativ-fiscale;

h) *nesoluționare în termenul legal a unei cereri* – faptul de a nu răspunde solicitantului în termen de 30 de zile de la înregistrarea cererii, dacă prin lege nu se prevede alt termen;

i) *refuz nejustificat de a soluționa o cerere* – exprimarea explicită, cu exces de putere, a voinței de a nu rezolva cererea unei persoane; este asimilată refuzului nejustificat și nepunerea în executare a actului administrativ emis ca urmare a soluționării favorabile a cererii sau, după caz, a plângerii prealabile;

j) *plângere prealabilă* – cererea prin care se solicită autorității publice emitente sau celei ierarhic superioare, după caz, reexaminarea unui act administrativ cu caracter individual sau normativ, în sensul revocării sau modificării acestuia;

k) *acte care privesc raporturile cu Parlamentul* – actele emise de o autoritate publică, în realizarea atribuțiilor sale, prevăzute de Constituție sau de o lege organică, în raporturile de natură politică cu Parlamentul;

l) *act de comandament cu caracter militar* – actul administrativ referitor la problemele strict militare ale activității din cadrul forțelor armate, specifice organizării militare, care presupun dreptul comandanților de a da ordine subordonaților în aspecte privitoare la conducerea trupei, în timp de pace sau război ori, după caz, la îndeplinirea serviciului militar;

m) *serviciu public* – activitatea organizată sau, după caz, autorizată de o autoritate publică, în scopul satisfacerii unui interes legitim public;

n) *exces de putere* – exercitarea dreptului de apreciere al autorităților publice prin încălcarea limitelor competenței prevăzute de lege sau prin încălcarea drepturilor și libertăților cetățenilor;

o) *drept vătămât* – orice drept prevăzut de Constituție, de lege sau de alt act normativ, căruia i se aduce o atingere printr-un act administrativ;

p) *interes legitim privat* – posibilitatea de a pretinde o anumită conduită, în considerarea realizării unui drept subiectiv viitor și previzibil, prefigurat;

r) *interes legitim public* – interesul care vizează ordinea de drept și democrația constituțională, garantarea drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor, satisfacerea nevoilor comunitare, realizarea competenței autorităților publice;

s) *organisme sociale interesate* – structuri neguvernamentale, sindicate, asociații, fundații și altele asemenea, care au ca obiect de activitate protecția drepturilor diferitelor categorii de cetățeni sau, după caz, buna funcționare a serviciilor publice administrative;

ș) *pagubă iminentă* – prejudiciul material viitor și previzibil sau, după caz, perturbarea previzibilă gravă a funcționării unei autorități publice sau a unui serviciu public;

t) *cazuri bine justificate* – împrejurările legate de starea de fapt și de drept, care sunt de natură să creeze o îndoială serioasă în privința legalității actului administrativ;

ț) *instanță de executare* – instanța care a soluționat fondul litigiului de contencios administrativ.

(2) Se asimilează actelor administrative unilaterale și refuzul nejustificat de a rezolva o cerere referitoare la un drept sau la un interes legitim ori, după caz, faptul de a nu răspunde solicitantului în termenul legal.

Recurs în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. 13/2015 (M. Of. nr. 690 din 11 septembrie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța și, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 2 alin. (1) lit. f) și art. 10 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, respectiv art. 94 și art. 95 din Codul de procedură civilă, a stabilit:

„Litigiile având ca obiect acțiuni prin care se solicită de către o direcție generală de asistență socială și protecția copilului obligarea unui consiliu județean sau local ori a unei alte direcții generale de asistență socială și protecția copilului la suportarea cheltuielilor de întreținere pentru persoane care beneficiază de măsuri de protecție prevăzute de Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, sunt de competența instanțelor de contencios administrativ”.

2. Prin Decizia nr. 16/2016 (M. Of. nr. 110 din 9 februarie 2017), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 1, art. 231 și art. 278 alin. (2) din Legea nr. 53/2003 – Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, art. 55 din Legea nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare, art. 2 alin. (1) lit. f) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, și art. 109 din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a stabilit:

„Prevederile Codului muncii se aplică raporturilor juridice dintre primar/viceprimar și unitatea administrativ-teritorială, dacă legi speciale nu conțin dispoziții specifice, inclusiv după încetarea mandatelor”.

Notă. Legea nr. 393/2004 și Legea nr. 188/1999 au fost abrogate prin O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ (M. Of. nr. 555 din 5 iulie 2019). Pentru textele corespondente în prezent, a se vedea art. 231 și art. 536 din Codul administrativ.

3. A se vedea Decizia nr. 1/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 10.

4. A se vedea Decizia nr. 25/2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 8.

5. A se vedea Decizia nr. 8/2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 8.

6. A se vedea Decizia nr. 25/2021 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 8.

7. A se vedea Decizia nr. 28/2021 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 5.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 28/2017 (M. Of. nr. 378 din 22 mai 2017), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a admis, în parte, sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția de contencios administrativ și fiscal, și a stabilit: *„Noțiunea de «autoritate publică», astfel cum este definită de art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, nu este similară cu cea de «instituție publică», astfel cum este prevăzută de art. 2 alin. (1) pct. 39 din Legea nr. 273/2006 privind finanțele locale, cu modificările și completările ulterioare”.*

Art. 3. Tutela administrativă. (1)^[1] Prefectul poate ataca direct în fața instanței de contencios administrativ actele emise de autoritățile administrației publice locale, dacă le consideră nelegale; acțiunea se formulează în termenul prevăzut la art. 11 alin. (1), care începe să curgă de la momentul comunicării actului către prefect și în condițiile prevăzute de prezenta lege. Acțiunea introdusă de prefect este scutită de taxa de timbru.

(2) Agenția Națională a Funcționarilor Publici poate ataca în fața instanței de contencios administrativ actele autorităților publice centrale și locale prin care se încalcă legislația privind funcția publică, în condițiile prezentei legi și ale Legii nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicată^[2].

(3)^[3] Până la soluționarea cauzei, actul atacat potrivit alin. (1) este suspendat de drept.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. 1. Prin Decizia nr. 11/2015 (M. Of. nr. 501 din 8 iulie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel București, Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal, și a stabilit:

„În interpretarea dispozițiilor art. 3 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu dispozițiile art. 63 alin. (5) lit. e) și art. 115 alin. (2) din Legea administrației publice locale nr. 215/2001, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 19 alin. (1) lit. a) și lit. e) din Legea nr. 340/2004 privind prefectul și instituția prefectului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale art. 123 alin. (5) din Constituție, prefectului îi este recunoscut dreptul de a ataca în fața instanței de contencios administrativ actele administrative emise de autoritățile administrației publice locale, în înțelesul prevederilor art. 2 alin. (1) lit. c) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare”.

Notă. Legea nr. 215/2001 și Legea nr. 340/2004 au fost abrogate prin O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ (M. Of. nr. 555 din 5 iulie 2019). Pentru textele corespondente în prezent, a se vedea art. 155 alin. (5), art. 197 alin. (1), art. 253 lit. a) și art. 255 alin. (1) din Codul administrativ.

2. Prin Decizia nr. 26/2016 (M. Of. nr. 996 din 12 decembrie 2016), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, a admis, în parte, sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile, formulată de Curtea de Apel Timișoara, Secția contencios administrativ și fiscal, și a stabilit:

„Dispozițiile art. 3 «Tutela administrativă» din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, se interpretează în sensul că prefectul nu poate ataca în fața instanțelor de contencios administrativ refuzul [asimilat unui act administrativ, potrivit dispozițiilor art. 2 alin. (2) din Legea nr. 554/2004] consiliului local de a pune pe ordinea de zi a ședinței și de a lua act de încetarea de drept a mandatului de consilier local înainte de termen, refuz exprimat la cererea prefectului adresată potrivit atribuțiilor reglementate de dispozițiile art. 19 alin. (1) lit. a) și e) din Legea nr. 340/2004 privind prefectul și instituția prefectului, republicată, cu modificările și completările ulterioare”.

Notă. Legea nr. 340/2004 a fost abrogată prin O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ (M. Of. nr. 555 din 5 iulie 2019). Pentru textele corespondente în prezent, a se vedea art. 253 lit. a) și art. 255 alin. (1) din Codul administrativ.

^[1] Alin. (1) al art. 3 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 4 din Legea nr. 262/2007.

^[2] Legea nr. 188/1999 a fost abrogată prin O.U.G. nr. 57/2019 privind Codul administrativ (M. Of. nr. 555 din 5 iulie 2019).

^[3] Alin. (3) al art. 3 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 633 din O.U.G. nr. 57/2019.